

Pozytywna samoocena seksualna, zaabsorbowanie seksualnością, lękliwość seksualna we wczesnej dorosłości.

WPROWADZENIE

na drodze nabywania wiedzy i kompetencji dotyczących tego, jak inicjować, podtrzymywać i zarządzać seksualnymi relacjami w partnerem lub partnerką (Rostosky i in., 2008). Sullivan (2006, Snell, Papini, 1989) konkretyzuje seksualną koncepcję siebie wymieniając jej trzy istotne komponenty kształtujące jakość funkcjonowania seksualnego jednostki:

- pozytywna seksualna samoocena (pozytywny stosunek i pewność w doświadczaniu własnej seksualności w sposób satysfakcjonujący)
- zaabsorbowanie seksualnością (nadmierne skupianie uwagi na własnej seksualności i seksualności w ogóle)
- lękliwość seksualna (doświadczanie negatywnych emocji jako dominujących we własnej seksualności (wobec własnej seksualności)).

CEL BADAŃ

Celem przeprowadzonych badań było uzyskanie odpowiedzi na następujące problemy badawcze:

- Czy takie zmienne jak płeć i wiek badanych osób są istotne statystycznie dla trzech wymienionych komponentów seksualnej koncepcji siebie?
- Czy takie zmienne jak: bycie związku i bycie ze stażem powyżej 6 m-ca są istotne statystycznie dla trzech wymienionych komponentów seksualnej koncepcji siebie?
- Czy takie zmienne jak poczucie własnej skuteczności, intymność i asertywność w relacjach społecznych oraz inteligencja doświadczeniowa i strategiczna objaśniają trzy komponenty zmiennej objaśnianej: pozytywną samoocenę, zaabsorbowanie seksualnością oraz lękliwość seksualną?

OPIS BADAŃ

OSOBY BADANE

Przebadano 179 osób, w tym 96 kobiet, 83 mężczyzn.

W wieku od 19 do 30 lat (M = 22,5 lat; SD = 2,2).

117 osób była w związku, a 80 osób było w związku powyżej 6 m-cy.

Badani byli studentami różnych kierunków szczecińskich uczelni.

METODA

Badane były następujące zmienne: płeć, wiek, bycie w związku, bycie w związku ze stażem powyżej 6 m-cy, uczestnictwo w szkolnych zajęciach dot. edukacji seksualnej, poczucie własnej skuteczności, kompetencje społeczne (intymność, asertywność), kompetencje emocjonalne.

Przy weryfikacji hipotez dotyczących zależności między zmiennymi wykorzystano następujące procedury statystyczne: jednoczynnikową analizę wariancji (ANOVA) oraz analizę regresji liniowej. Dla testowania wszystkich hipotez statystycznych uznano poziom istotności $p < 0,05$ oraz $p < 0,01$. Analizy statystyczne wykonano z użyciem pakietu statystycznego SPSS 24.0.

WYKORZYSTANE NARZĘDZIA

W badaniach zastosowano następujące narzędzia badawcze:

- Skala Seksualności, Sexuality Scale (Papini, Snell, 1989)
- Skala Poczucia Własnej Skuteczności, Generalized Self-Efficacy Scale GSES (Schwarzer i Jerusal, 1993) w adaptacji Z. Juczyński (2001)
- Kwestionariusz Kompetencji Społecznych A. Matczak (2007)
- Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej INTE N. S. Schutte, J. M. Malouff, L. E. Hall, D. J. Haggerty, J. T. Cooper, Ch. J. Gloden, L. Dornheim w polskiej adaptacji A. Ciechanowicz, A. Jaworska i A. Matczak (2000)

WYNIKI

Tabela nr 1.

Analiza wariancji dla zmiennej niezależnej płeć badanych osób (N=179)

Płeć	F	df	p
SSSP	2,420	1;177	p = 0,122
Pozytywna seksualna koncepcja siebie			
SSZS	12,224	1;177	p = 0,001
Zaabsorbowanie seksualnością			
SSLS	0,237	1;177	p = 0,627
Lękliwość seksualna			

Tabela nr 2.

Analiza wariancji dla zmiennej niezależnej bycie w związku (N=179)

Bycie w związku partnerskim	F	df	p
SSSP	20,133	1;177	p = 0,000
Pozytywna seksualna koncepcja siebie			
SSZS	0,430	1;177	p = 0,513
Zaabsorbowanie seksualnością			
SSLS	21,470	1;177	p = 0,000
Lękliwość seksualna			

Tabela nr 3.

Analiza wariancji dla zmiennej niezależnej bycie w związku powyżej 6 m-cy (N=179)

Staż w związku partnerskim powyżej 6 m-cy	F	df	p
SSSP	8,482	1;177	p = 0,004
Pozytywna seksualna koncepcja siebie			
SSZS	0,321	1;177	p = 0,572
Zaabsorbowanie seksualnością			
SSLS	14,868	1;177	p = 0,000
Lękliwość seksualna			

Tabela nr 4.

Analiza regresji liniowej: zmienna objaśniana - pozytywna samoocena seksualna i zmienne objaśniające.

SSSP - Pozytywna seksualna samoocena	B	Błąd standardowy	Beta	t	Istotność
GSESW Poczucie własnej skuteczności	,314	,101	,232	3,123	,002
KKSI Kompetencje społeczne - intymność	,226	,113	,166	2,003	,047
KKSA Kompetencje społeczne - asertywność	,254	,076	,278	3,347	,001
INTE I Inteligencja emocjonalna doświadczeniowa	,245	,083	,252	2,940	,004
INTE wo Inteligencja emocjonalna ogólnie	,166	,038	,312	4,366	,000

Tabela nr 5.

Analiza regresji liniowej: zmienna objaśniana - zaabsorbowanie seksualnością i zmienne objaśniające.

SSZS - Zaabsorbowanie seksualnością	B	Błąd standardowy	Beta	t	Istotność
KKSA Kompetencje społeczne - asertywność	,161	,051	,275	3,125	,002

Tabela nr 6.

Analiza regresji liniowej: zmienna objaśniana - lękliwość seksualna i zmienne objaśniające.

SSLS - Lękliwość seksualna	B	Błąd standardowy	Beta	t	Istotność
GSESW Poczucie własnej skuteczności	-,570	,100	-,393	-5,678	,000
KKSI Kompetencje społeczne - intymność	-,291	,121	-,200	-2,412	,017
KKSA Kompetencje społeczne - asertywność	-,251	,081	-,257	-3,106	,002
INTE I Inteligencja emocjonalna doświadczeniowa	-,411	,087	-,394	-4,722	,000

1. Płeć okazała się zmienną istotną statystycznie dla zaabsorbowania seksualnością.

2. Zmienne niezależne: bycie w związku oraz bycie w związku powyżej 6 m-cy w istotny statystycznie sposób różnicowały takie komponenty seksualnej koncepcji siebie jak: lękliwość seksualna oraz pozytywna seksualna samoocena.

3. Zmienna poczucie własnej skuteczności (GSESW) wyjaśnia w 23% wariancję zmiennej zależnej, jaką jest pozytywna samoocena seksualna (SSSP).

W tym przypadku zależność pomiędzy predykatorem a zmienną jest średnio silna i dodatnia ($\beta = 0,23$). Natomiast zmienna asertywność w kontaktach społecznych (KKSA) wyjaśnia 28% wariancji SSSP. Zależność między tym predykatorem a zmienną jest średnio silna i dodatnia ($\beta = 0,28$). Zmienna inteligencja emocjonalna doświadczeniowa (INTEI) oraz inteligencja emocjonalna ogólna (INTEwo) wyjaśniają kolejno 25% i 31% wariancji SSSP. Zależności spośród predyktorów a zmienną są średnio silne i dodatnie ($\beta = 0,25$ i $\beta = 0,31$). Zmienna asertywność w kontaktach społecznych (KKSA) wyjaśnia w 28% wariancji zmiennej zależnej (objaśnianej), jaką jest zaabsorbowanie seksualnością (SSZS). Zależność między predykatorem a zmienną jest średnio silna i dodatnia ($\beta = 0,28$). Zmienna poczucie własnej skuteczności (GSESW) wyjaśnia 39% wariancji zmiennej zależnej (objaśnianej), jaką jest lękliwość seksualna (SSLS). W tym przypadku zależność pomiędzy predykatorem a zmienną jest silna i ujemna ($\beta = -0,39$). Natomiast zmienna intymność w kontaktach społecznych (KKSI) wyjaśnia wariancję tej zmiennej objaśnianej w 20%. Zależność między tym predykatorem a zmienną jest umiarkowanie silna i ujemna ($\beta = -0,20$). Zmienna asertywność w kontaktach społecznych (KKSA) wyjaśnia 25% wariancji zmiennej zależnej (objaśnianej), jaką jest lękliwość seksualna (SSLS). Zależność pomiędzy predykatorem a zmienną jest umiarkowanie silna i ujemna ($\beta = -0,25$). Zmienna inteligencja emocjonalna doświadczeniowa (INTEI) wyjaśnia 39% wariancji danej zmiennej objaśnianej. Zależność między tym predykatorem a zmienną jest silna i ujemna ($\beta = -0,39$).

DYSKUSJA

Wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły, że wyróżniona grupa większości zmiennych niezależnych okazała się istotna statystycznie dla objaśnianej zmiennej, jaką jest seksualna koncepcja siebie w okresie wczesnej dorosłości, określona na trzech wymiarach: pozytywnej samooceny seksualnej, zaabsorbowania seksualnością oraz lękliwości seksualnej.

Ważnym wnioskiem płynącym z uzyskanych wyników jest wskazanie innych możliwych zmiennych objaśniających wartości wyróżnionych trzech komponentów seksualnej koncepcji siebie. Niewątpliwie badania w obszarze trudnej tematyki seksualności człowieka mogą być zniekształcone przez zmienną aprobaty społecznej. Dlatego konieczne staje się kontrolowanie tej zmiennej - a tego w wyżej opisanych badaniach zabrakło, eksploracja obszaru zmiennych. Niewątpliwie kolejną kwestią, istotną w badaniach dotyczących wąsko i szeroko pojmowanego obszaru seksualności człowieka jest konstrukcja skali kontrolującej zmienną aprobaty społecznej.

BIBLIOGRAFIA

- Menard, A.D., Offman, A. (2009). The interrelationship between sexual self-esteem, sexual assertiveness and sexual satisfaction. The Canadian Journal of Human Sexuality, 18 (1-2), s. 35-45
- Hughes, A., Galbrath, D., White, D. (2011). Perceived Competence: A Common Core for Self-Efficacy and Self-Concept? Journal of Personality Assessment, 93 (3), s. 278-289
- Rostosky, S., Dekhtyar, O., Cupp, P., Anderman, E. (2008). Journal of Sex Research 45 (3), s. 277-286
- YU, H., HSU, H., LOU, J., ENG, C. (2015). Relationships among sexual-self concept and sexual risk cognition toward sexual-efficacy in adolescents: Cause-and effect model testing. Japan Journal of Nursing Science 12, s. 124-134
- Dupuy, A., Brassard, A., Bergeron, S., Shaver, P. (2015). Journal of Sex Research 52(1), s. 110-119
- Snell, W. The Sexuality Scale: An Instrument to Measure Sexual Self-Esteem, Sexual-Depression, and Sexual-Preoccupation. The Journal of Sex Research, 26/2, s. 256-263